

האזינו

רעיונות על הפרשה על פי תורתו של הרב אביגדר נבנצל שליט"א

בסוף הפרשה משה רבינו מלמד את בני ישראל יסוד גדול: **"עֵינֵינוּ לְבַבְכֶּם לְכָל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר אֶנְכִי מַעֲדִיר בְּכֶם הַיּוֹם... כִּי לֹא דְבָר רֶק הוּא מִכֶּם כִּי הוּא זַיִיכֶם"** (דברים לב, מו-מז) מפורש בפסוק שישנן שתי גישות ביחס לתורה; יש המתייחסים אליה כאל 'דבר ריק' ח"ו ומאידך אלה שמבינים שהיא 'חייכם'. למעשה בכל תחום אחר יתכנו שינויים בהערכה של האדם; כששמים קרקע כלשהיא יתכן שאדם אחד יעריך אותה במאתיים זוז והשני במאה וחמישים זוז, אולם לא מסתבר שיהיה פער קיצוני בין שתי ההערכות; הוא הדין בכל שאר התחומים. לא כן כשמדובר על התורה הקדושה: או שהאדם סבור שהתורה הינה דבר ריק ח"ו, דהיינו חסר ערך כלל וכלל, או שהוא מבין שהיא 'חייכם' וערך החיים אין לו שיעור; אין דרך אמצעית בהערכת התורה. אם אדם אינו מאמין בסגולת מצוות התורה אלא שהוא סומך על מה ש'מקובל' בעיני החברה כטוב ומועיל ועל פי זה קובע את אורחות חייו, סימן שהתורה הינה דבר ריק בעיניו, ממילא אין טעם למשל לקנות מזוזה לפתח הבית ח"ו, בפרט אם המזוזה מהודרת שמחירה גבוה יותר מהסטנדרט; במקום זה הוא יתקין רב-בריה שישמור על הבית טוב יותר בעיניו. לעומת זאת, אדם המאמין שהתורה היא משמים וריבוי המצוות מטרתן לזכות אותו בשתי עולמות - עוה"ז ועוה"ב, הוא בהחלט יהיה מוכן להשקיע הון תועפות בכל מצוה שכן אין קץ לשכר השמור לו לעתיד לבוא; הוא גם לא יהסס להשקיע כסף רב עבור קלף מהודר שבמהודרים למזוזה הכתובה בקדושה על ידי סופר ירא שמים. יתכן שהוא גם יתקין רב-בריה להגביר את ביטחון הבית, אולם זה יהיה לצורך חובת ההשתדלות בלבד הנדרשת מהאדם ולא מפני שזה מה שיגן עליו מפריצות ומגניבות. כך מסביר מו"ר הרב נבנצל שליט"א.

התורה אומרת: **"וְלֹא תַתִּירוּ אֲזוּרֵי לְבַבְכֶּם וְאֲזוּרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר אִתְּכֶם וְזֵי אֲזוּרֵיהֶם"** (במדבר טו, לט) דהיינו, אל תלכו לפי מה שנראה לעיניים או לפי הרגשת הלב. אומנם חייבים להשתמש בעיניים ובלב שכן לא לחינם הקב"ה ברא את האדם עם עיניים לראות ולב להבין, אולם הם לא צריכים להיות המקור להחלטות האדם, דבר ה' קובע ולא שום דבר אחר, למרות שלפעמים הלב והעיניים אינם רואים זאת.

למעשה זאת היתה טעות המרגלים שנשלחו למטרה מסוימת ברורה ומפורשת: לבדוק את תנאי ארץ הקודש השמנה היא אם רזה, היש בה עץ אם אין, אולם טעותם היא שפסקו על פי ראות עיניהם **"לֹא נֹכַח לַעֲלֹת אֶל הָעָם כִּי זָזָק הוּא בְּמִצְוָה"** (במדבר יד). הוא הדין בכל שאר תחומי החיים - אסור לתת לעיניים לפסוק עבורנו.

הגמרא מספרת על בנו של רבי יהושע בן לוי שחלה ונפטר, ככל הנראה מה שידוע היום כמוות קליני, ולאחר מכן הבריא וחזר לאיתנו. כשהתעורר שאל אותו אביו: 'בני מה ראית?' אמר לו: **"עולם הפוך ראיתי, עליונים למטה ותחתונים למעלה"** (בבא בתרא י:). מסביר רש"י: **"אותם שהם עליונים כאן מחמת עושרן ראיתי שם שהם למטה, ראיתי עניים שהם בינינו שפלים, שם ראיתם חשובים"**. אמר לו אביו: בני עולם ברור ראיתי, האדם החשוב באמת אינו נמדד לפי כספו והונו, אלא לפי מעשי החסד הנזקפים לזכותו ולפי שכר המצוות שבידו.

כשנבוכדנצר הגלה את יהויכין מלך יהודה לבבל נאמר: **"וַיִּגְלֵל אֶת יְהוֹיָכִין בְּבִלְהָ וְאֵת כָּל אֲנָשֵׁי הַזִּזְיָל...הַכֹּל גִּבּוֹרִים עֲשֵׂי מְלֻחָמָה..."** (מלכים ב כד, טו-טז) מה פשר הביטוי 'עושי מלחמה'? איזו גבורה ניתן להפגין כשהם בדרך לגלות, בני אדם הנתונים בשלשלות של ברזל וכבולים באזיקים? מסביר הרד"ק: גיבורים - בגבורה של תורה, עושי מלחמה - מלחמתה של תורה. גיבור אמיתי הינו הגיבור בתורה ולא מי שיוורה בטנק או בנשק משוכלל. דוגמה לאחד מאותם גיבורים שהגלה יהויכין הוא מרדכי היהודי אשר הציל בתורתו את עם ישראל מגזרת המן הרשע, הוא הגיבור האמיתי מאותם **"גִּבּוֹרִים עֲשֵׂי מְלֻחָמָה"**.

כשדבורה הנביאה שולחת את ברק להילחם בסיסרא, היא אומרת לו: **"כִּיָּהּ וּמִשְׁכַּת בָּהֶר תִּבּוֹר וּלְקָזָזָה עֲמָךְ עֲשִׂירַת אֲלָפִים אִישׁ מִבְּנֵי נִפְתָּלִי וּמִבְּנֵי זְבֻלֹן"** (שופטים ד, ו) והדבר תמוה, שכן היו הרבה יותר מעשרת אלפים אנשים הראויים לצאת למלחמה; כמו כן ישנם שבטים נוספים מלבד נפתלי וזבולון! אלא שהקב"ה לא רצה שברק יקח יותר מעשרת אלפים איש כדי ללמד את ישראל שלא בכוח הצבא ינצחו את סיסרא אלא רק בכוח דבר ה' על ידי דבורה הנביאה. הרי לנו דוגמא נוספת שמה שנראה לעיניים לא תמיד זה המציאות המוחלטת. בשלב מאוחר יותר, כשעם ישראל ממשיכים לעשות הרע בעיני ה' ושוב נמסרים ביד מדין, נאמר לגדעון שעשרת אלפים איש הינם 'עם רב' כדי להילחם במדין **"כֵּן יִתְפָּאֵר עָלַי יִשְׂרָאֵל לְאִמּוֹר יְדֵי הוֹשִׁיעָה לִּי"** (שם ט, ב) ועל כן ה' מצווה אותו לקחת למלחמה שלוש מאות איש בלבד.

כשגם תשועה בשלוש מאות איש אינה מועילה להחזיר את ישראל למוטב, ה' שולח את שמשון לבדו להגן עליהם מפני פלישתים. ולבסוף כשנופל שמשון בידי הפלישתים ועם ישראל איבדו כל תקווה, הצליח שמשון על ידי תפילתו להפיל את הבית על האויב, ומתו באותו מעמד יותר אנשים ממה שהרג שמשון בחייו. הרי לנו שלא מספר האנשים הוא הקובע, ולא גבורת הצבא מכריעה את המלחמה אלא רק דבר ה'. ועדיין עם ישראל לא השתכנעו והמשיכו לחטוא, עד ששמואל הנביא מחליט לצאת למלחמה עם פלישתים אולם ללא שום הכנה גשמית. הוא אסף את ישראל

למצפה לשאוב מים ולשפוך לפני ה' כסימן להכנעה: "הרי אנו לפניך כמים הללו הנשפכים" (רש"י) ומקריב טלה אחד. בעקבות זאת "וַיִּרְעֵם ה' בְּקוֹל זָדוֹן בַּיּוֹם הַהוּא עַל כָּל פְּלִשְׁתִּים וַיִּהְיוּ" (ש"א ז, י) ולמרות הכל ישראל מבקשים מלך שינהיג אותם ויצא למלחמה בדרך הטבע. על כך אומר הקב"ה לשמואל: "כִּי לֹא אֶתָּה מְאַסּוּ כִּי אֲנִי מְאַסּוּ מִמֶּלֶךְ עֲלֵיהֶם" (ש"מ ח, יז)

זכינו להמליך את הקב"ה בראש השנה; הכרזנו שהוא מלך על כל הארץ. כעת הגיע הזמן ליישם את מה שהצהרנו, לדעת שהרוחניות היא המכריעה בעולמינו, להבין שפרוטה של צדקה מסוגלת להציל ממוות. חייבים לחוש שהתורה היא חיינו ואורך ימינו, ואם איננו מרגישים זאת הרי שהחיסרון בנו, 'כי לא דבר ריק הוא' ואם ריק הוא - 'מכס' הוא. אם נחזק נקודה זו נזכה באמת לכל הברכות המובטחות בתורה.

שבת שלום יצחק חלבה

עלון זה מוקדש לעילוי נשמת מו"ר שר התורה הרב שמריהו יוסף חיים בן פאשה מרים זצוק"ל ומו"ר הרב שלום כהן בן תופחה זצוק"ל ומו"ר הרב חיים מאיר בן מילכה זצ"ל ומו"ר הרב שמעון בעדני בן חביבה זצ"ל ומו"ר הרב שמעון גד אליטוב בן שושנה זצ"ל

לעילוי נשמת אאמו"ר אברהם (אלברטו) בן מרים חלבה, מרת אמי אולגה בת קלרה, יוסף הכהן בן קלרה, הרב גרשון אדלשטיין בן שרה, שאול בן מרים, הרב אליהו בן אהובה, מנחם מנחם בן הרב דוד ואסתר הי"ד, ריקרדו סלודור קוקו בן רחל, שלום בן יהודית, יעקב בן יהודה, יניב בן סימה, שלמה בן מטילדה, הג"ר יוסף שלום ב"ר אברהם וחיה מושא, הרב יעקב חי בן מרגלית, חיים שאול בן בתיה, שמעון שמעוני בן חנה, אברהם בצלאל בן רחל, הרב אברהם צוקרמן בן שרה, אריה לייב בן דבורה, חנניה בן חיים, הרב חנן פורת בן שולמית, משה סלים בן חתון, יחיא בן עישה, יוסף אדרי בן פריחה, אייל בן לאה, עמידרור בן שרה, נתן בן דוד ולאח, עוזיאל זוסיא בן יעקב משה, מתתיהו מנחם בן לאה, ישראל בן לאה, יעקב בן מרים, אבנר יחיאל בן רחל, חיים בן יוסף דוד, גרשום בן חנה, מנשה בן שרה, מרדכי מורד בן חנה, מתוך בן מרים, מרדכי שמעון בן דאדא, שלמה בן פורטונה, מאיר ירחמיאל בן שמחה, מסעוד בן עליה, עמרם בן עישה, אילן בן יחזקאל, מנחם נחום בן אליעזר ליפא, יעקב בן עישה, שמעון בן עישה, אנריקה בן פאני, שלמה חי בן מזל טאוס, מרדכי שלום בן רחל, עמרם בן אסתר, הרב מרדכי אלישיב בן שושנה, זאב בן ברכה, משה בן פלור, אביאטר בן ברוך הי"ד, יצחק בן אסתר, ניר יהודה בן מיכל, יעקב בן מרים, יעקב בן רחל, יוסף בן חנה, ניסים בן חנה, משה בן מרים, אייל בן עירית תשורה הי"ד, יעקב נפתלי בן רחל הי"ד, גיל-עד מיכאל בן בת גלים הי"ד, דודי רחמים בן חנה, דוד הרוש בן לאה, יוסף ברוך בן תמר, יעקב בן נעומי, יצחק בן חנה, יהודה בן אסתר, שלמה בן שמחה, אליעזר בן צבי וציפורה, אליהו בן נעמי, שמעון בן דינה, בנימין בנדט בן יוסף, דוד בן שרה, מאיר טובי בן ליטא, נוריאל יחיאל גץ בן אסתר, אהרון בן סלחה, ניסים בן חנה, מאיר הכהן בן אריה, גבריאל בן גאולה, יונתן בן ציפורה, משה בן אשר ומרים, פנחס בן מרים, יעקב בן יהודית, פליקס אשר בן חביבה, משה בן אסתר, אלעד בן רבקה, רחמים בן זוהרה, שלום טוטיאן בן שרה, דניאל בן שרה, אילן הכהן בן חנה הי"ד, יעקב בן נעומי, יצחק בן חנה, דוד חי בן יפה, שלמה בן כזאלה, שלום בן שמחה, בנימין בן נדרה, לאה בת אליהו גרשון, אליס בת פריחה, מרים ספיר בת שמואל, יוסף בן שמחה, גבריאל יצחק בן מרים, ויצמן מור בן גורג'יה, דוד הרוש בן לאה, חנה בת דורית, צירל בת ישראל, שולמית דבורה בת שאול, תמר אולגה בת יעקב, שרת נוסרט (רבני) בת סנפ, חסינה בת רחנה, פלורה בת לאה, הרבנית שפרה בת לאה, טליה חנה בת מלכה, שרה בת מרים, שרה חנה לויזה בת פאני, שושנה בת רוזה, שרה רחל בת בוליסה, רחל בת רבקה, שרה בת רוחמה, שרה בת שולמית, ברוריה בת מרגלית, אילנה בת רחל, מזל פורטונה בת שרה, אלסירה בת שרה, שמחה בת אוז'ני, רחל בת סוליקה, יהודית בת עזיזה, אוז'ני בת רוזה, פרלה בת גוטי, שרה בת קיז'ה, שרה בת מרים, רחל בת שרה, ריינה בת אסתר, צילה בת פאינה, לאה בת בתיה, אסתר בת דונינה, גיטל בת שאול קלמן, יפה בת טאוס, עזיזה בת כזאלה, מזל טוב בת מסעודה, חנה בת זהבה, חסיבה בת תמר, חנה דינה בת מנחם, רחל בת יעקב, יהודית בת שרה, תמר בת שרה, יפה עזת בת מרים ת.נ.צ.ב.ה.

המעוניין לקבל כל שבוע את העלון בדואר אלקטרוני ניתן לשלוח בקשה למייל: jalabe2013@gmail.com ללא תשלום לזיכוי הרבים

השיחה נערכה על פי הבנתו של העורך. כל טעות או חסרון יש לתלות בעורך בלבד.

עלון זה יהיה מוקדש לרפואתה השלמה של אורלי בת דונה וסילביה רות בת אסתר